

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΙΗ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 747 ³	Τριῶν Ἱεραρχῶν Σάββατο 30 Ἰανουαρίου 2016 (2001, 2013)	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης
--	---	---

Ἵποδείγματα μαθητῶν

Ὁ εὐσεβὴς Ἑλληνικὸς λαός, ἀγαπητοί μου, πάντοτε ἔχετε ὅλες τὶς ἀσχολίες του ὑπὸ τὴν προστασία τῶν ἁγίων. Σήμερα γιορτάζουμε τοὺς Τρεῖς μεγάλους Ἱεράρχας, ποὺ ἀγάπησαν τὰ γράμματα καὶ ἔγιναν **προστάτες τῶν γραμμάτων**.

Νὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τὸν **Μέγα Βασίλειο**, τὸν φωστῆρα τῆς Καισαρείας, ποὺ ἐκτὸς ἀπὸ τὴ σοφία του ἦταν καὶ ἄνθρωπος ἀγάπης; Ἔδωσε τὴν πατρικὴ του περιουσία, γιὰ νὰ ἰδρύσῃ περίφημα εὐαγῆ ἰδρύματα, γνωστὰ μὲ τὸ ὄνομα **Βασιλείας**. Ἡ νὰ μιλήσουμε γιὰ τὸν **Γρηγόριο τὸν Θεολόγο**, τὸν ἔξοχο ῥήτορα καὶ ἐμπνευσμένο ποιητῆ, ποὺ ἀγωνίστηκε κατὰ τῶν αἰρέσεων καὶ φιλοσόφησε ὅσο κανένας ἄλλος στὸ μέγα μυστήριό τῆς ἁγίας Τριάδος; Ἡ νὰ μιλήσουμε γιὰ τὸ χρυσὸ στόμα τῆς Ἐκκλησίας, τὸν **ἱερὸ Χρυσόστομο**, ποὺ νίκησε κι αὐτὸ τὸν Δημοσθένη καὶ ἀναδείχθηκε ὁ βασιλιάς τοῦ ἄμβωνος, ὁ ὁποῖος ἀγωνίστηκε ἐναντίον αὐτοκρατόρων καὶ πέθανε στὴν ἐξορία;

Θὰ προσπαθῆσω μὲ λίγα λόγια νὰ σᾶς παρουσιάσω σήμερα τοὺς τρεῖς μεγάλους αὐτοὺς ἱεράρχας ὡς μαθητάς. Γιατὶ κανένας δὲν ἔγινε ποτὲ μέγας, ἐὰν δὲν κάθησε προηγουμένως **στὸ θρανίο**. Καὶ οἱ ἅγιοι αὐτοὶ ὑπῆρξαν ὑποδείγματα μαθητῶν.

Ποιά εἶνε ἐκεῖνα ποὺ ἀνέδειξαν τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας ἄριστους μαθητάς; Εἶνε **πέντε πράγματα**, ὅσα καὶ τὰ δάχτυλα τοῦ χεριοῦ. Ὅποιος ἔχει αὐτὰ τὰ πέντε, εἶνε ὄντως μαθητής. Ὅποιος δὲν τὰ ἔχει, ὄχι μαθητής δὲν εἶνε, ἀλλὰ εἶνε καὶ ἀνάξιος νὰ τὸν τρέφουν. Τὰ πέντε αὐτὰ εἶνε τὰ ἑξῆς. Πρῶτον κλίσις. Δεύτερον ἐπιμέλεια. Τρίτον μῖσος τοῦ κακοῦ. Τέταρτον ἀγάπη τοῦ καλοῦ. Καὶ πέμπτον ἔρωτας Χριστοῦ. Τὰ πέντε αὐτὰ εἶδη τῆς ἀρετῆς θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς ἀναπτύξω συντόμως.

● **Κλίσις** = διάθεσις. Ἦταν καὶ οἱ τρεῖς εὐ-

φυεῖς, ἀπὸ τὰ εὐφυέστερα πνεύματα τοῦ κόσμου. Ἡ κλίσις εἶνε ἀναγκαία· χωρὶς αὐτὴν δὲν μπορεῖ νὰ μάθῃ γράμματα ὁ ἄνθρωπος. Ἦς ἔχη τὸν καλύτερο δάσκαλο, ἄς ἔχη τοὺς καλύτερους καθηγητάς· ἂν δὲν ἔχη κλίσι τὸ παιδί, εἰς μάτην κοπιάζουν τὰ σχολεῖα καὶ καταβάλλονται τεράστια ἔξοδα.

Ἄν δὲν ἔχη τὸ παιδί κλίσι στὰ γράμματα, θὰ ἔχη ἄλλες κλίσεις, στὶς τέχνες καὶ στὰ πρακτικὰ ἐπαγγέλματα. Γι' αὐτὸ ἐγκληματοῦν οἱ γονεῖς πού, ἐνῶ βλέπουν ὅτι τὸ παιδί τους δὲν ἔχει κλίσι στὰ γράμματα, αὐτοὶ τὸ πιέζουν νὰ γίνῃ ἐπιστήμονας μὲ τὸ ζόρι. Οἱ νέοι ποὺ σπουδάζουν ἔτσι εἶνε ἄχρηστοι. Γιατὶ **ἡ ἐπιστήμη εἶνε μεράκι**, μεγάλο μεράκι. Καὶ ἂν δὲν ἔχῃς μεράκι, ἐπιστήμονας δὲν γίνεσαι. Θὰ γίνῃς «*ἄχθος ἀρούρης*» κατὰ τὸν Ὅμηρο (Ἰλ. Σ 104), βάρος τῆς γῆς, ἄχρηστος στὸν κόσμον.

Ἄν λοιπὸν τὰ παιδιὰ δὲν ἔχουν κλίσι στὰ γράμματα, τὸ καλύτερο ποὺ ἔχουν νὰ κάνουν εἶνε **νὰ στραφοῦν σὲ διάφορα ἐπαγγέλματα** ποὺ ἔχει ἀνάγκη ἢ ἀγαπητὴ μας πατρίδα.

● Ἐπειτα οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι εἶχαν **ἐπιμέλεια**.

Δὲν φτάνει νὰ ἔχῃς κλίσι στὰ γράμματα καὶ νὰ εἶσαι εὐφυής. Ἐνα χωράφι, ὅσο γόνιμο καὶ νὰ εἶνε, ἂν δὲν τὸ καλλιεργήσῃς μὲ τὴ γεωπονικὴ τέχνη, θὰ μείνῃ ἄγονο καὶ ἄχρηστο. Ἔτσι καὶ **ὁ νοῦς ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ καλλιέργεια**. Καὶ καλλιέργεια εἶνε ἡ ἐπιμέλεια. Τὴν ὥρα ποὺ διδάσκει ὁ καθηγητὴς ἐσὺ ὁ μαθητὴς νὰ ἔχῃς τὰ μάτια καὶ τ' αὐτιά σου σ' αὐτόν, νὰ ἔχῃς ἀπόλυτη **προσοχή**. Ἐπιμέλεια θὰ πῆ, νὰ ἔχῃς τὰ βιβλία σου ἀχώριστο σύντροφο. Καὶ τὰ μεσάνυχτα ἀκόμη, ποὺ ὅλοι κοιμοῦνται, ὁ ἐπιμελὴς μαθητὴς διαβάζει. Ἐπιμέλεια θὰ πῆ **μακριὰ ἀπὸ κέντρα διασκεδάσεως**.

«*Τῇ ἐπιμελείᾳ πάντα δοῦλα γίνονται*», εἶπαν οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας. Μὲ τὴν ἐπιμέλεια, δηλαδή, κατορθώνεις τὰ πάντα.

Ὁ Μέγας Βασίλειος φέρνει παράδειγμα τῆ

μέλισσα. Ὅπως ἐκείνη ἀπ' τὴν ἀνατολὴ μέχρι τῆ δύσι τοῦ ἡλίου πετᾶ ἀπὸ ἄνθος σὲ ἄνθος καὶ συλλέγει τὸ νέκταρ καὶ κάνει τὸ γλυκύτατο μέλι, κατὰ παρόμοιο τρόπο καὶ ὁ μαθητὴς πρέπει νὰ γίνῃ μέλισσα. Νὰ πετᾶ στὰ ἄνθη τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν, νὰ διαβάξῃ ὅλα τὰ βιβλία τοῦ σχολείου, καὶ νὰ συλλέγῃ τὴ γνῶσι μὲ τὴν ἐργατικότητα καὶ τὴν ἐπιμέλειά του.

● Τὸ πρῶτο λοιπὸν ποὺ πρέπει νὰ ἴχῃ ὁ μαθητὴς εἶνε ἡ κλίσι στὰ γράμματα. Τὸ δεύτερο ἢ ἐπιμέλεια. Τρίτο εἶνε τὸ μῖσος, ναι **μῖσος, ἐναντίον τοῦ κακοῦ.** Οὐδεμία σχέσι μὲ τὸ κακό.

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι βρέθηκαν **στήν πιὸ διεφθαρμένη πόλι** τοῦ κόσμου, ὅπως ἦταν ἡ Ἀθήνα. Στὰ γράμματα βασίλισσα καὶ κέντρο ἐπιστημῶν, ἀλλὰ στὴ θρησκεία καὶ ἠθικὴ ἡ πόλις εἶχε σκοτάδι βαθύ. Ὑπῆρχαν μέσα στὴν Ἀθήνα –μὴ γελάσετε– τεντυμπόηδες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Νέοι ἄτακτοι καὶ θορυβῶδεις, μὲ μαλλιά καὶ ἐκκεντρικὴ ἐμφάνισι, ποὺ γύριζαν στοὺς δρόμους καὶ δὲν πατοῦσαν στὸ σχολεῖο. Ξῶδευαν τὰ χρήματα τῶν γονέων στὸ ποτὸ καὶ στίς γυναῖκες.

Τοὺς δύο φίλους, Βασίλειο καὶ Γρηγόριο, τοὺς κοροῖδευαν καὶ ἔλεγαν γι' αὐτούς· Βρὲ τοὺς βλαῖκες, τοὺς καθυστερημένους!... Δὲν ἀλλάζει ὁ κόσμος. **Τεντυμπόηδες ὑπῆρχαν καὶ τότε.** Ἐνας τέτοιος, ἐγωιστὴς καὶ ὑπερήφανος, ἄθεος καὶ ἄπιστος, ἦταν ὁ συμμαθητὴς τους Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης. Ἄλλ' αὐτοὶ δὲν τὸν μιμήθηκαν. Δὲν ἐπηρεάστηκαν ἀπὸ τὸ **περιβάλλον** ἐκεῖνο τῶν Ἀθηνῶν. Γιατὶ γινώριζαν, ὅτι «*φθειροῦσιν ἦθη χρηστὰ ὁμιλῖαι κακαί*» (Α' Κορ. 15, 33)· οἱ κακὲς συναναστροφές, δηλαδή, καταστρέφουν τοὺς καλοὺς χαρακτῆρες. Ἔμειναν μακριά. Δύο δρόμους γινώριζαν αὐτοί· ὁ ἕνας ἦταν ὁ δρόμος ποὺ πάει στὸ σχολεῖο, καὶ ὁ ἄλλος αὐτὸς ποὺ πάει στὴν ἐκκλησία.

● Τὸ τέταρτο προσὸν ἦταν ἡ **ἀγάπη - ἡ λατρεία πρὸς τὸ ὠραῖο καὶ τὸ ἀγαθό.** Πάντοτε ἡ πατρίδα μας ἀγαποῦσε τὸ ὠραῖο, τὸ ἀγαθό, τὴν ἀλήθεια. Καὶ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι παραπάνω ἀπὸ τὰ γράμματα καὶ τὴ φιλοσοφία καὶ τὶς ἐπιστῆμες ἀγάπησαν τὴν **ἀρετὴ.** Ὡς ἀρετὴ, ποὺ σὲ ὕμνησαν οἱ πρόγονοί μας ὅταν ἔλεγαν, «*Πᾶς ὁ ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος*»! (Πλάτων, Νόμ. 5,728Α). Ὡς ἀρετὴ, ποὺ σὲ ἐγκωμίασαν ὅλοι οἱ φιλόσοφοι!

Ποιά ἀρετὴ; Ὅπως οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἀναλύονται στὰ χρώματα τῆς ἵριδος, κατὰ παρόμοιο τρόπο καὶ ἡ **ἀρετὴ ἀναλύεται σὲ ἑπτὰ - ὀκτῶ εἶδη.** Ἡ ἀρετὴ ὡς ἐγκράτεια, ὡς φιλαλήθεια, ὡς θάρρος καὶ ἀνδρεία, ὡς ἐνθουσι-

ασμός, ὡς ἐλεημοσύνη, ὡς φιλοστοργία, ὡς φιλοπατρία. Ἰδοὺ τὰ ἔξοχα στοιχεῖα ποὺ ἀποτελοῦν τὴν ἀρετὴ. Αὐτὰ ἀγάπησαν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, καὶ ἀναδείχθηκαν ἐνάρετοι.

Τὸ τονίζω· **τὰ γράμματα χωρὶς τὴν ἀρετὴ εἶνε ἄχρηστα.** Τί λέω; Δὲν εἶνε μόνο ἄχρηστα, ἀλλ' εἶνε **καὶ ἐπικίνδυνα.** Τὸ εἶπε ὁ φιλόσοφος Πλάτων· «*Πᾶσα ἐπιστήμη, χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται*» (Μενέξ. 247Α). Ὅταν χωρίσῃ ἡ ἐπιστήμη ἀπὸ τὴν ἀρετὴ, εἶνε ἐπικίνδυνη. Τὸ εἶπε πρὶν διακόσια χρόνια καὶ ὁ Παπουλάκος· «*Τὰ ἄθεα γράμματα θὰ καταστρέψουν τὸν κόσμο*».

Αὕτῃ τῇ στιγμῇ, ποὺ σᾶς μιλῶ, δὲν κινδυνεύει ὁ κόσμος ἀπὸ τοὺς τσοπαναραίους, δὲν κινδυνεύει ἀπὸ τοὺς ἐργάτες, δὲν κινδυνεύει ἀπὸ τοὺς ψαρᾶδες καὶ τοὺς ἀγραμμάτους· κινδυνεύει ἀπὸ τοὺς μεγάλους **ἐπιστήμονες,** ποὺ κρατοῦν στὰ χέρια τους τὴν καταστροφὴ τοῦ κόσμου.

Παραπάνω λοιπὸν ἀπὸ τὰ γράμματα εἶνε ἡ ἀρετὴ. Δῶστε μου ἕνα γραμμάριο ἀρετῆς, καὶ θὰ σᾶς χαρίσω τὸν Ὁλυμπο τῆς σοφίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Στὴν πλάστιγγα τῶν ἀξιών τῆς ζωῆς ἡ **ἀρετὴ** ἔχει τὴ μεγαλύτερη ἀξία.

● Τελειώνω. Τὸ ἕνα εἶνε κλίσις στὰ γράμματα, τὸ δεύτερο ἐπιμέλεια, τὸ τρίτο μῖσος ἐναντίον τῆς διαφθορᾶς, τὸ τέταρτο ἐκτίμησις καὶ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀνέκφραστη ἀρετὴ. Καὶ τὸ τελευταῖο ἔρωτας ἀγγελικὸς, ἔρωτας θεῖος· ὄχι πρὸς τὴ σάρκα καὶ τὴν ὕλη, ἀλλὰ **ἔρωτας ἀγγελικὸς πρὸς τὸν Χριστό.**

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ἀγάπησαν τὸ Χριστὸ **μὲ ὅλη τὴν καρδιά** τους.

Τὸ τονίζω· μόνο χυδαῖες ψυχές καὶ χυδαῖα πνεύματα, μόνο καθάρματα, δὲν ἀγαποῦν τὸ Χριστό. **Ὅ,τι ὠραῖο, ὅ,τι ὑψηλὸ καὶ ἅγιο, βρίσκεται στὸ Χριστό.**

* * *

Ἀγαπητοί μου! Μὲ ὅλη τὴν καρδιά μου **εὐχομαι στὰ παιδιὰ μας:** Νὰ ἀκοῦνε τοὺς δασκάλους τους, νὰ ἀγαποῦν τὸ Χριστὸ καὶ τὴν πατρίδα, νὰ εἶνε ἀφωσιωμένα στὰ μαθήματά τους, ὥστε ἀπὸ τὸν εὐλογημένο τόπο μας νὰ βγοῦν μεγάλοι καὶ διαπρεπεῖς ἐπιστήμονες, διδάσκαλοι καὶ καθηγηταί, γενναῖοι ἀξιωματικοί, ποὺ μὲ φρόνημα ὑψηλὸ θὰ τιμήσουν γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων, διὰ πρεσβειῶν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ πάντων τῶν ἁγίων· ἀμήν.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**